

OBSAH

1 KULTÚRNA GRAMOTNOSŤ (Simoneta Babiaková, Milena Lipnická, Lenka Ďuricová)	9
Kultúra a kultúrna gramotnosť.....	10
Gramotnosť a negramotnosť	11
Kultúrna gramotnosť a vzdelávanie.....	12
Gramotnosť a druhy gramotnosti.....	13
Úrovne a oblasti gramotnosti	14
Gramotnosť a inteligencia	17
Pre-gramotnosť a komunikačné kompetencie	18
Jazyková a literárna gramotnosť.....	19
Komunikačná a literárna kompetencia	20
Čitatel'ská gramotnosť a nadnárodné merania	21
Matematická gramotnosť.....	22
Mediálna gramotnosť.....	23
2 JAZYK, REČ, KOMUNIKÁCIA, ZÁKLADNÉ POJMY (Július Lomenčík)	25
Jazyk a reč	26
Hovorená a písaná reč.....	28
Národný jazyk a štátny jazyk.....	29
Materinský jazyk a literárny jazyk.....	31
Jazyková komunikácia a jazyková kultúra	33
Jazyková a komunikačná kompetencia	35
Interný a externý systém komunikácie	37
Jazyková osobnosť a jazyková chyba	39
3 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY ROZVOJA JAZYKOVEJ A LITERÁRNEJ GRAMOTNOSTI DETÍ	41
(Lenka Ďuricová)	
Myslenie a jazyk.....	42
Vývin reči dieťaťa	44
Ontogenéza detskej reči podľa jazykových rovín	48
Teórie vývinu reči detí	54
Stimulácia rozvoja detskej reči	57
4 ŠPECIFICKÝ PRÍSTUP UČITEĽA/KY K DEŤOM S NARUŠENOU KOMUNIKAČNOU SCHOPNOSŤOU (Milena Lipnická)	60
(Komunikačná schopnosť a komunikačné kompetencie.....	61
Diet'a s narušenou komunikačnou schopnosťou	62
Primárna prevencia NKS u detí.....	64
Špecifický prístup učiteľa/ky k deťom s NKS.....	65
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s oneskoreným vývinom reči	66
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s vývinovou dysfáziou.....	68
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s mutizmom	70
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s dyslaliou	71
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s dysartriou	73
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s rinoláliou (fufňavosťou)	75
Špecifický prístup učiteľa/ky k dieťaťu s brblavosťou.....	78
Špecifický prístup učiteľa/ky k deťom so symptomatickými poruchami reči.....	79
Legislatíva v kontexte edukácie dieťaťa s NKS.....	83
Riziká narušenia komunikačnej schopnosti detí.....	85

5 TEORETICKÉ A METODICKÉ VÝCHODISKÁ ROZVOJA JAZYKOVEJ A LITERÁRNEJ GRAMOTNOSTI DETÍ (Milena Lipnická, Simoneta Babiaková)	91
Konštruktivizmus a rozvoj gramotnosti	92
Teória vývinu čítania a písania Emílie Ferreiro.....	94
Koncepcia emergujúcej gramotnosti.....	96
Model pregramotnosti Anne Van Kleeckovej.....	99
Model „lingvistickej gramotnosti“.....	102
Metodika jazykovej výchovy v materských školách.....	103
Metodika preventívnej logopedickej starostlivosti	106
Metóda dobrého štartu (metodická príručka).....	107
Metodická príručka Krok za krokom.....	108
Metodika rozvoja fonematického uvedomovania.....	109
Metodika predprimárneho vzdelávania	110
Metodika logopedickej prevencie.....	111
Metodická príručka Jazyk a komunikácia.....	113
6 ROZVOJ JAZYKOVEJ A LITERÁRNEJ GRAMOTNOSTI DETÍ V MATERSKEJ ŠKOLE	
(Milena Lipnická)	115
Rozvoj komunikačných kompetencií detí	116
Hravý rozvoj komunikačných kompetencií detí.....	117
Dramatické hry v rečovom rozvoji detí	118
Pravidlá rozvoja hovorenej reči detí.....	119
Zameranie cieľov rozvoja hovorenej reči detí.....	120
Slovné metódy rozvoja hovorenej reči detí.....	121
Metodické námety na rozvoj hovorenej reči detí.....	122
Prístupy učiteľa v rozvoji hovorenej reči detí.....	123
Kladenie otázok v rozvoji hovorenej reči detí	125
Pravidlá vedenia rozhovoru s deťmi.....	126
Vedenie detí v aktívnom počúvaní	127
Od obsahu k forme v rozvoji písanej reči detí.....	128
Výkonové štandardy v rozvoji písanej reči detí	129
Pravidlá rozvoja písanej reči detí.....	130
Stratégie rozvoja písanej reči detí.....	131
Metódy rozvoja písanej reči detí.....	132
Čítanie učiteľa/ky deťom a s deťmi	134
Vedenie detí v porozumení čitaného textu.....	136
Učenie sa detí o častiach knihy a textu	137
Príprava detí na rozvoj bazálnej gramotnosti.....	138
Rozvoj grafomotoriky detí v príprave na písanie	139
Hry a činnosti detí s písmenami.....	141
Vzdelávacia aktivita na rozvoj reči detí.....	142
Prostredie materskej školy pre rozvoj reči detí	148
Tvorba pracovných listov a rozvoj reči detí	149
Učiteľ' ako vzor reči a kultivovanéj komunikácie.....	152
7 ROZVOJ ČITATEĽSKÉJ A PISATEĽSKÉJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV V 1. ROČNÍKU ZÁKLADNEJ ŠKOLY (Simoneta Babiaková)	153
Čítanie a písanie	154
Faktory ovplyvňujúce začiatočné čítanie a písanie	155
Percepčné predpoklady nácviku čítania a písania	156
Teórie čítania a písania	157
Porozumenie čitaného textu žiakom	160
Výučba čítania a písania podľa štátneho kurikula	161
Etapy začiatočného čítania a písania	164

<i>Klasické metódy začiatočného čítania a písania</i>	165
<i>Alternatívne metódy na porozumenie textu</i>	167
<i>Písané písmo.....</i>	169
<i>Znaky písaného písma</i>	172
<i>Hygienické a technické podmienky písania.....</i>	174
<i>Metodika nácviku nadväzného písaného písma.....</i>	176
<i>Rozvíjanie tvorivého písania žiakov</i>	179
<i>Rozvíjanie čitateľstva žiakov</i>	181
<i>Súčasné slovenské šlabikáre</i>	182

8 ROZVOJ JAZYKOVEJ A LITERÁRNEJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV V ŠKD

(Simoneta Babiaková)	186
<i>Kognitívno-komunikačná a zážitková koncepcia.....</i>	187
<i>Rozvoj jazykovej a literárnej gramotnosti žiakov vo vzdelávacej oblasti výchovy.....</i>	188
<i>Rozvoj jazykovej a literárnej gramotnosti žiakov v spoločenskovednej oblasti výchovy.....</i>	191
<i>Rozvoj jazykovej a literárnej gramotnosti žiakov v esteticko-kultúrnej oblasti výchovy.....</i>	194
<i>Rozvoj jazykovej a literárnej gramotnosti žiakov v záujmových a projektových činnostiah</i>	197

9 DIAGNOSTIKOVANIE JAZYKOVEJ A LITERÁRNEJ GRAMOTNOSTI DETÍ

(Mariana Cabanová)	199
<i>Pedagogické diagnostikovanie</i>	200
<i>Typy pedagogického diagnostikovania</i>	202
<i>Etapy a fázy pedagogického diagnostikovania</i>	203
<i>Vybrané metódy diagnostikovania jazykovej a literárnej gramotnosti detí</i>	205
<i>Pedagogické diagnostikovanie rizík vo vývine reči dieťaťa</i>	207
<i>Charakteristika vybraných diagnostických nástrojov.....</i>	209
<i>Pedagogické diagnostikovanie v oblasti komunikačných konvencí.....</i>	213
<i>Pedagogické diagnostikovanie v oblasti artikulácie a výslovnosti</i>	214
<i>Pedagogické diagnostikovanie v oblasti gramatickej správnosti a spisovnosti reči.....</i>	215
<i>Pedagogické diagnostikovanie v oblasti poznávania funkcií písanej reči</i>	217
<i>Pedagogické diagnostikovanie v oblasti porozumenia významu textu</i>	218
<i>Pedagogické diagnostikovanie v oblasti znalosti žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči.....</i>	220
<i>Pedagogické diagnostikovanie chápania formálnych charakteristík písanej reči</i>	221
<i>Pedagogické diagnostikovanie grafických predpokladov písania.....</i>	225
<i>Diagnostikovanie čítania v 1. ročníku ZŠ</i>	227
<i>Skúšky a testy čítania.....</i>	234
<i>Pedagogické diagnostikovanie písania</i>	236

10 LITERATÚRA PRE DETI PREDŠKOLSKÉHO A MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU

(Zuzana Kováčová - Švecová)	238
<i>Literatúra pre deti a mládež</i>	239
<i>Funkcie detskej literatúry.....</i>	241
<i>Vekové a žánrové členenie literatúry pre deti.....</i>	243
<i>Ludová slovesnosť</i>	247
<i>Riekanca</i>	249
<i>Rozprávka</i>	252
<i>Hádanka.....</i>	256
<i>Ludová hra, detská ludová hra</i>	257
<i>Autorská tvorba v literatúre pre deti a mládež</i>	259
<i>Významné medzníky vo vývoji autorskej tvorby pre deti a mládež v slovenskej literatúre.....</i>	261